

Tilinpäätös 2017

Kaupunginhallitus 9.4.2018

Kaupunginvaltuusto 11.6.2018

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
Kaupunginjohtajan katsaus	3
Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	5
Yleinen taloudellinen kehitys	6
Turun talousalueen kehitys ja kaupungin kannalta tärkeät hankkeet	6
Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	7
Olennaiset poikkeamat käyttötalousarvioon	8
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	8
Kaupungin henkilöstö	9
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	9
Ympäristötekijät	10
Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan järjestämisestä	11
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	12
Tilikauden tuloksen muodostuminen	12
Toiminnan rahoitus	14
Rahoitusasema ja sen muutokset	15
Kokonaistulot ja –menot	18
Kaupunkikonsernin toiminta ja talous	19
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	19
Konsernin toiminnan ohjaus	19
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	20
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	20
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	21
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	22
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	25
Tilikauden tuloksen käsittely	25
Talouden tasapainottamistoimenpiteet	26
Talousarvion toteutuminen	27
Tavoitteiden toteutuminen	28
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	
Käyttötalouden toteutuminen	
Toimielimien informaatio sivut	30
Hallintopalvelut	43
Sosiaali- ja terveystaloudet	76
Sivistyspalvelut	101
Tekniset palvelut	123
Tilalaitos	151
Vesihuoltolaitos	153
Käyttötalous yhteensä - taulukot	156
Investointiosan toteutuminen	184
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	199
Investointien toteutuminen	200
Rahoitusosan toteutuminen	201
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	202

Tilinpäätöslaskelmat	207
Tuloslaskelma	208
Rahoituslaskelma	209
Tase	210
Konsernilaskelmat	212
Tilinpäätöksen liitetiedot	216
Eriytetyt tilinpäätökset	232
Vesihuoltolaitoksen taseyksikkö	233
Hulevesitoiminnan laskennallinen eriytyminen	
Tilalaitoksen taseyksikkö	242
Allekirjoitukset ja merkinnät	249
Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä	250
Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	251

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Kaupunginjohtajan katsaus

Suomen talous kääntyi nopeaan kasvuun vuonna 2017. Bruttokansantuote kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 2,7 %. Kasvu oli laaja-alaista: se perustui vientiin, investointeihin ja yksityiseen kulutukseen.

Työttömyys aleni merkittävästi vuoden 2017 aikana. Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuussa 2017 koko maassa 11,2 %, joka on 2,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten. Varsinais-Suomessa työttömien osuus oli vuoden lopussa 11,0 % (2,6 % prosenttiyksikköä pienempi kuin vuosi sitten).

Varsinais-Suomen ja Turun seudun taloudellinen kehitys oli suotuisaa ja myönteinen arvio tulevista kehitysnäkymistä vahvistui edelleen vuoden 2017 kuluessa. Kärkinä olivat etenkin meriteollisuus ja autoteollisuus. Myös muun teollisuuden kehitys oli melko hyvää. Rakentamisen toimialan suhdannetilanne oli normaalia parempi ja kapasiteetti alkoi olla lähes kokonaan käytössä.

Varsinais-Suomeen perustettiin positiivisen rakennemuutoksen työryhmä, jonka tehtävänä on ratkaista kasvun esteitä.

Myös Naantalin kehitysnäkymät muuttuivat entistä myönteisemmiksi vuoden 2017 aikana. Työttömyyden määrän ripeä alentuminen jatkui. Joulukuun 2017 lopussa työttömiä oli 8,6 %, kun vuosi aikaisemmin vastaava luku 10,1 %. Vaikka työttömyys on alentunut, yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrät ovat edelleen melko korkeita.

Asuinrakennusten rakennuslupahakemusten määrän kasvu jatkui vuonna 2017. Vuosille 2018 ja 2019 voidaan ennakoida suurta valmistuvien asuntojen määrää. Yritystonteista käytiin neuvotteluja vuoden aikana useiden yritysten kanssa, mutta etenkin suurten toimitilainvestointien toteuttamisen suunnittelu näyttää vaativan aikaa.

Uuden keskusta-alueen toteutuksessa edettiin tontinluovutuskilpailuun, joka koski kahta tonttia ja neljän kerrostalon rakennuspaikkaa. Kilpailun voitti TA-yhtymä, jonka on tarkoitus aloittaa ensimmäisten kerrostalojen rakennustyöt vuoden 2018 aikana.

Kaupunki jatkoi määrätietoisesti maankäytön suunnittelua ja kaavoitusta. Manner-Naantalin osayleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 30.1.2017. Vuoden aikana aloitettiin useita asemakaavahankkeita uuden osayleiskaavan mukaisen täydennysrakentamisen toteuttamiseksi. Vuonna 2017 valmistuivat Naviren yritysalueen loput asemakaavat (Kukola II ja III). Kaupunki osti Isosuontien alueelta noin 30 hehtaarin suuruisen teollisuuskäyttöön kaavoitettavan alueen. Kaupunginvaltuuston päätös asiasta tehtiin vuoden 2016 lopussa.

Vuoden aikana käytettiin merkittävä työpanos valmisteluun, jonka tarkoituksena oli selvittää hakeeko kaupunki vuoden 2022 asuntomessuja. Mahdollinen asuntomessualue sijaitsee Luonnonmaalla Matalahden pohjoispuolella. Kaupunki ei omista alueella maata. Kevään 2017 aikana neuvoteltiin yksityisten maanomistajien kanssa noin 36 hehtaarin maa-alueiden ostamisesta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kevään lopussa esikauppakirjat, joiden mukaan lopullisten kauppojen ehtona on se, että kaupunki päättää hakea ja saa vuoden 2022 asuntomessut. Keväästä lähtien valmistelutyön painopisteitä olivat maankäyttöluonnoksen valmistelu, kunnallistekniikan alustava suunnittelu sekä Matalahden kunnostuksen ja alueelle suunnitellun ranta- ja venesatama-alueen suunnittelu. Kaupunki aloitti vuoden lopussa myös varsinaiset neuvottelut Osuuskunta Suomen Asuntomessujen kanssa. Kaupunginvaltuusto päätti helmikuussa 2018 hakea vuoden 2022 asuntomessujen järjestämistä.

Kaupungin väkiluku kasvoi 101 hengellä vuonna 2017. Väkiluvun kasvu on ollut vuosina 2015 – 2017 yhteensä 298 henkeä. Ero on merkittävä vuosiin 2012 – 2014 verrattuna, jolloin väkiluku pysyi ennallaan eli kasvu oli nolla.

Suomen talouden vahvan kasvun seurauksena kuntien verotulot vuonna 2017 olivat huomattavasti suuremmat edellisen vuoden lopussa tehtyihin valtiovarainministeriön, Kuntaliiton ja kuntien omiin ennusteisiin verrattuina. Verotuloarvion merkittävä ylittyminen oli suurin syy siihen, että myös Naantalın taloudellinen tulos oli merkittävästi parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin. Alkuperäisessä talousarviossa tilikauden tulos oli – 0,6 miljoonaa euroa. Lopullinen toteutuma on + 6,9 miljoonaa euroa.

Alkuperäisen talousarvion mukaan toimintakate oli -92,2 miljoonaa euroa ja toteutunut toimintakate on -89,1 miljoonaa euroa. Ero on +3,1 miljoonaa euroa.

Keskeisiä eroja alkuperäisen talousarvion ja tilinpäätöksen välillä ovat seuraavat tekijät

- Toimintatuotot ylittyivät 1,7 miljoonaa euroa
- Toimintamenot alittuivat 1,4 miljoonaa euroa
- Verotulot ylittyivät 4,4 miljoonaa euroa
- Valtionosuudet ylittyivät 0,4 miljoonaa euroa
- Rahoituserien nettotulo ylittyi 0,1 miljoonaa euroa
- Poistot ylittyivät 0,6 miljoonaa euroa.

Henkilöstömenot alittuivat 0,8 miljoonaa euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Lomapalkkavelan muutos edellisestä tilinpäätöksestä oli 24 843 euroa eli käytännössä nolla.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialalla maksettujen palkkojen ja palkkioiden määrä kasvoi 432 000 euroa uusien toimintayksikköjen toiminnan käynnistymisen seurauksena. Teknisten palveluiden (ml. taseyksiköt) maksetut palkat ja palkkiot vähenivät - 280 000 euroa, sivistyspalveluiden - 104 000 euroa ja hallintopalveluiden - 35 000 euroa. Maksettujen palkkojen ja palkkioiden nettovähennys oli 82 000 euroa. Maksettujen palkkojen ja palkkioiden määrä on vähentynyt neljänä vuonna peräkkäin.

Toimialojen toimintakatteet toteutuivat alkuperäiseen talousarvioon verrattuna seuraavasti:

- Hallintopalvelut, 1,9 miljoonaa parempi
- Sosiaali- ja terveyspalvelut, 0,8 miljoonaa parempi
- Sivistyspalvelut, 0,4 miljoonaa heikompi
- Teknisten palvelut, 0,3 miljoonaa parempi (pl. taseyksiköt)
- Tilalaitoksen taseyksikkö, 0,1 miljoonaa heikompi
- Vesihuollon taseyksikkö, 0,5 miljoonaa parempi.

Kaupungin velkamäärä väheni merkittävästi vuonna 2017. Korollisten lainojen määrä oli vuoden lopussa noin 22,7 miljoonaa euroa. Edelliseen tilinpäätökseen verrattuna lainamäärä aleni 5,1 miljoonaa euroa. Velkamäärä oli asukasta kohti 1 186 euroa, mikä alittaa huomattavasti kuntien keskiarvon (ennakkotieto 2 921 euroa).

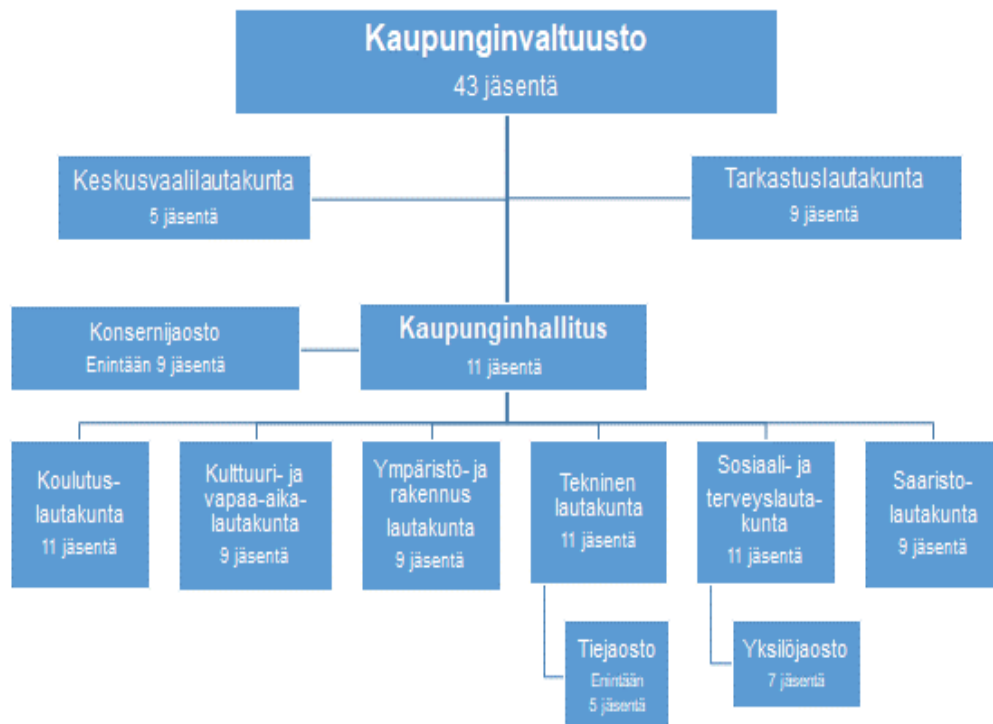
Naantalissa on tehty määrätietoisesti työtä vakaan talouskehityksen varmistamiseksi. Tämä työ jatkui myös vuonna 2017. Menojen kehitys oli hallittua. Esitän lämpimät kiitokset henkilöstölle, esimiehille ja luottamushenkilöjohdolle hyvin tehdystä työstä.

Vuoden 2017 tilinpäätöstä tarkasteltaessa on otettava huomioon se, että vuosi oli poikkeuksellisen hyvä kuntatalouden kannalta. Lisäksi on syytä varautua siihen, että sote- ja maakuntauudistus todennäköisesti kiristää kaupungin taloutta.

Naantalın on tärkeää hyödyntää tehokkaasti alueen positiivisen rakennemuutoksen mahdollisuuksia ja vahvistaa kaupungin kilpailukykyä asuin- ja yrityskuntana. Tämä edellyttää tulevaisuudessa aikaisempaa suurempia investointeja. On arvokasta, että kaupungin vahva talous antaa tähän mahdollisuuden.

Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vuoden 2017 luottamustoimielinorganisaatio on ohessa kuvattu 5.6.2017 voimaan tulleen hallintosäännön mukaisena. Merkittävin muutos oli lautakuntien määrän väheneminen yhdistelyn myötä.

Yleinen taloudellinen kehitys

Bruttokansantuote kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 2,7 %. Kasvu oli laaja-alaista: se perustui vientiin, investointeihin ja yksityiseen kulutukseen. Tuotanto kasvoi kaikilla teollisuustoimialoilla, yhteensä kasvua kertyi 3,9 %. Metalliteollisuus kasvoi 5,6 prosenttia, metsäteollisuus 5,4 % ja kemianteollisuus 5,1 %. Rakentamisen volyymi kasvoi 4,6 %. Sekä talonrakentaminen että maa- ja vesirakentaminen kasvoivat selvästi.

Työttömyys aleni merkittävästi vuoden 2017 aikana. Työttömien osuus työvoimasta oli joulukuussa 2017 koko maassa 11,2 %, joka on 2,4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuosi sitten.

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan työllisten määrä kasvoi 1,2 % ja tehdyt työtunnit 0,6 %. Kansantalouden nimellinen palkkasumma kasvoi 2,6 %.

Julkisyhteisöjen velka kääntyi laskuun suhteessa BKT:hen v. 2016. Bruttokansantuotteen nopea kasvu alentaa velkasuhdetta, jonka arvioidaan painuvan hieman alle 60 prosentin alapuolelle v. 2019. Kun talouskasvu hidastuu tulevina vuosina ja ikäsidonnaisten menojen kasvu jatkuu, velkasuhde uhkaa kasvaa uudelleen ensi vuosikymmenellä.

Turun talousalueen kehitys ja kaupungin kannalta tärkeät hankkeet

Varsinais-Suomen ja Turun seudun taloudellinen kehitys oli suotuisaa ja myönteinen arvio tulevasta kehitysnäkymistä vahvistui edelleen vuoden 2017 kuluessa. Kärkinä olivat etenkin meriteollisuus ja autoteollisuus. Myös muun teollisuuden kehitys oli melko hyvää. Rakentamisen toimialan suhdannetilanne oli normaalia parempi ja kapasiteetti alkoi olla lähes kokonaan käytössä.

Varsinais-Suomessa työttömien osuus oli vuoden lopussa 11,0 % (2,6 % prosenttiyksikköä pienempi kuin vuosi sitten).

Varsinais-Suomeen perustettiin positiivisen rakennemuutoksen työryhmä, jonka tehtävänä on ratkaista kasvun esteitä. Haasteet liittyvät työvoiman saantiin, osaamisen ja koulutuksen vahvistamiseen, liikennejärjestelyihin, työmatkaliikenteeseen ja asumiseen.

Turun Seudun Energiatuotanto Oy:n monipolttoainevoimalaitos valmistui vuoden 2018 lopussa. Käyttööntovaiheessa biopolttoaineen osuus on käytetyistä polttoaineista vuositasolla noin 45 prosenttia. Vuonna 2018 biopolttoaineiden osuus nousee 60 – 70 prosenttiin. Polttoaineena käytettävän biopolttoaineen hankinta tuo Varsinais-Suomeen lähes 30 miljoonan euron vuositulot ja lähes 250 uutta työpaikkaa.

Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Alkuperäisen talousarvion toimintakate oli - 92,2 miljoonaa euroa ja toteutunut toimintakate oli - 89,1 miljoonaa euroa, muutos + 3,1 miljoonaa euroa.

Toimintakatteeseen vaikuttavat varsinaisen toiminnan tulot ja menot eli mukana eivät ole verorahoitus, rahoituserät eivätkä poistot.

Toimintakatteen muutoksen keskeiset tekijät verrattuna alkuperäiseen talousarvioon

- toimintatuotot ylittyivät 1,7 miljoonaa euroa (myyntituotot -0,1 milj. eur, maksutuotot +0,1 milj. eur, tuet ja avustukset +0,2 milj. eur, muut toimintatuotot (lähinnä omaisuuden luovutustuotot) +1,4 milj. eur)
- toimintamenot alittuivat 1,4 milj. eur (henkilöstömenot -0,8 milj. eur, palveluostot -0,3 milj. eur, aineet ja tarvikkeet -0,1 milj. eur, avustukset -0,2 milj. eur).

Henkilöstömenot jäivät 0,8 miljoonaa euroa alle alkuperäisen talousarvion. Lomapalkkavelan vuosimuutoksen vaikutus oli vähäinen.

Alkuperäisen talousarvion tilikauden tulos oli 0,6 miljoonaa euroa miinuksella. Lopullinen toteutuma on 6,9 miljoonaa euroa plussalla. Toimintakatteen (+3,1 milj. eur) lisäksi keskeiset toteutumista selittävät tekijät ovat seuraavat

- verotulot toteutuivat 4,4 miljoonaa euroa yli talousarvion.

Tulovero toteutui noin 2,7 miljoonaa euroa yli ennusteen ja yhteisövero noin 1,5 miljoonaa euroa yli ennusteen. Tuloveron tilitysten kasvu syntyi lähes kokonaan tilivuoden tilityksistä. Voimakkaan eläketulon kasvun vuoksi kaupungin jako-osuus tuloverojen tilityksissä on kehittynyt maan keskiarvoa paremmin.

Yhteisöveron tilikauden toteutunut jako-osuus oli lievästi yli ennusteen. Tilikauden tilitykset olivat lievästi alle ennusteen. Lisäys syntyi edellisen vuoden hyvästä kehityksestä koko maassa, mihin sisältyi yhden yrityksen maksama noin 700 miljoonan euron täydennysmaksu. Tästä yhden yrityksen täydennysmaksusta kunnille tilitettiin noin 200 miljoonaa euroa ja siitä Naantalille noin 840 000 euroa.

- valtionosuudet toteutuivat 0,4 milj. eur yli talousarvion.
- rahoituserien nettototeutuma +0,1 milj. eur
- poistot 0,6 miljoonaa euroa budjetoitua suuremmat.

Tilinpäätökseen sisältyy runsaan miljoonan suuruiset saatavat yritykseltä, joka on jättänyt yrityssaneeraushakemuksen. Kaupunki puolsi hakemusta. Saatavilla on kiinnitysvakuus. Ehdotus saneerausohjelmaksi on annettu velkojille tiedoksi 16.2.2018 ja käräjäoikeus on pyytänyt siitä lausuntoa 12.3.2018 mennessä.

Kaupungilla on edelleen vireillä korvausvaatimus jäähallitoimittajan konkurssipesältä. Tästä on saatu jako-osan enakkona noin 55 000 euroa. Todennäköisesti ei merkittäviä suorituksia ole enää odotettavissa.

Hallintopalvelujen toimintakate oli 1,9 miljoonaa parempi kuin alkuperäisessä talousarviossa, suurimpana tekijänä omaisuuden luovutustulojen kasvu talousarvion 1,0 miljoonasta eurosta tilinpäätöksen 2,5 miljoonaan euroon.

Sosiaali- ja terveystalvelujen toimintakate oli 0,8 miljoonaa talousarviota parempi. Tulot ylittivät 0,3 milj. euroa ja menot alittuivat 0,6 miljoonaa euroa. Suun terveydenhuollon toimintakate oli 0,3 milj. euroa, erikoissairaanhoidon 0,3 milj. eur ja aikuissosiaalityön 0,5 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi.

Sivistyspalvelujen toimintakate heikkeni 0,4 miljoonaa euroa alkuperäisestä talousarviosta. Varhaiskasvatuksen toimintakate heikkeni 0,3 milj. euroa, perusopetuksen 0,1 milj. euroa, oppilaiden tuki- ja hyvinvointipalvelujen 0,1 milj. euroa ja kulttuuripalvelujen 0,1 milj. euroa. Varhaiskasvatuksen tuen toimintakate parani 0,1 milj. euroa.

Teknisten palvelujen (pl. taseyksiköt) toimintakate oli +0,3 milj. euroa parempi kuin talousarviossa. Viheryksikön toimintakate parani 0,1 milj. euroa, joukkoliikenteen 0,1 milj. euroa, rakennusvalvonnan 0,2 milj. euroa ja maankäytön 0,1 milj. euroa. Asemakaavoituksen toimintakate heikkeni 0,1 milj. euroa ja kaukolämmön 0,2 milj. euroa.

Tilalaitoksen toimintakate nousi talousarviosta noin 70 000 euroa ja Vesihuollon noin 470 000 euroa.

Olennaiset poikkeamat käyttötalousarvioon

Toimintakertomuksen osana on selvitys sitovien määrärahojen toteutumisesta. Koosteen määrärahoissa on otettu huomioon valtuuston hyväksymät TA-muutokset sekä muut, täytäntöönpanomääräyksiin tai talousarvion sisältöön perustuvat muutokset. Samaan selvitykseen on koottu myös tuloarvioiden toteutuminen. Mikäli määrärahan muutos ei ole riittänyt kattamaan lopullista toteutumista, on ylityksiä käsitelty valtuuston kokouksissa 29.1.2018 ja 26.2.2018. Muutama ylitys siirtyy kokousaikataulustyistä valtuuston käsiteltäväksi 23.4.2018, mutta ne on käsitelty kaupunginhallituksessa ennen tilinpäätöksen hyväksymistä.

Toimielinten selvitykset toiminnan sisällöstä ja tavoitteiden toteutumisesta ovat tulosaluekohtaisessa toteutumisvertailussa.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin viisi viimeisintä tilinpäätöstä ovat olleet ylijäämäisiä. Velkamäärä on laskenut viime vuosien aikana merkittävästi ja on selvästi pienempi kuin kunnissa keskimäärin.

Välimiesoikeuden 17.3.2017 antaman tuomion perusteella Neste Oyj ja Nesteen öljylaitureille liikennöivät varustamot eivät ole 1.1.2015 jälkeen velvollisia suorittamaan satamamaksuja kaupungille. Naantalin perustama ja kokonaan omistama Naantalin Satama Oy on 1.1.2015 alkaen satamanpitäjänä jatkanut Naantalin satamatoimintaa. Naantalin Satama Oy on neuvotellut Nesteen ja varustamoiden kanssa Naantalin Satama Oy:n satama-alueen infrastruktuurin käyttämisestä perittävistä satamamaksuista. Neste ja varustamot ovat kiistäneet maksuperusteen. Asian selvittely on kesken. Neste ja varustamot eivät ole maksaneet kaupungille satamamaksuja vuoden 2014 jälkeen. Näiden maksutulojen määrä oli noin 2,6 miljoonaa euroa vuodessa vuoteen 2014 saakka. Vuoden 2014 jälkeen ei näistä eristä ole tehty kirjauksia kaupungin kirjanpitoon.

Kaupungin tuloveroprosentti vuodelle 2017 korotettiin 19,00 %:iin (lisäystä puoli prosenttiyksikköä). Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosenttia vuodelle 2017 korotettiin 1,35 %:iin (+ 0,30 prosenttiyksikköä). Nämä korotukset lisäävät kaupungin verojen maksuunpanoa vuositasolla yhteensä noin 2,2 miljoonaa euroa.

Valtionosuuksiin tehtiin kustannustenjakotarkistus 2016, mutta sen jälkeen ne ovat kääntyneet laskuun. Vuoden 2018 yhteisöveron jako-osuus nousi yli 26 % vuodesta 2017, mutta lisääntyneet verotulot näkyvät tulevina vuosina verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen lisäkasvuna (= valtionosuuden vähenemisenä). Em. jako-osuuden kasvu aiheuttaa nykyolinsäädännöllä noin 640 000 euron tasauksen kasvun vuoden 2020 valtionosuuksiin.

Kaupungin kyky huolehtia talouden tasapainosta ja toteuttaa suunnitellut investoinnit ilman merkittävää velkamäärän kasvua oli 2017 hyvä ja tilanne näyttää jatkuvan hyvänä myös 2018. Parantunut talous- ja työllisyystilanne näkyy 2018 verotuloennusteiden positiivisena kehityksenä verrattuna talousarvion hyväksymisajankohtaan marraskuussa 2017.

Sote- ja maakuntauudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 lukien. Tässä vaiheessa on mahdollista tehdä vain suuntaa-antavia laskelmia uudistuksen taloudellisista kokonaisvaikutuksista. Uudistukseen liittyy muutosrajoitin, joilla talousvaikutus pyritään rajaamaan +/- 100 euroon / asukas. On syytä korostaa, että pidemmän aikavälin vaikutukset riippuvat siitä, vuokraako maakunta myös siirtymäajan (3 + 1 vuotta) jälkeen kaikki nykyiset sosiaali- ja terveyspalveluiden käytössä olevat kaupungin omistamat tilat.

Kaupungin henkilöstö

Henkilöstökertomuksen mukaan kaupungissa työskenteli vuoden 2017 lopussa yhteensä 968 (950) vakituista viran- tai toimenhaltijaa. Määräaikaista henkilökuntaa oli 257 (229). Vakanssien määrät 31.12.2017 olivat talousarvion 2018 mukaan seuraavat: virkoja 318, toimia 692 ja tuntipalkkaisia 58, yhteensä 1 068.

Henkilöstöasioita tarkastellaan yksityiskohtaisemmin henkilöstökertomuksessa.

Henkilöstömenojen kokonaismäärä on laskenut vuodesta 2013 alkaen.

Vuonna 2017 maksetut tuloslaskelman mukaiset palkat ja palkkiot olivat 40,6 milj. eur (40,2 milj. eur). Luku kattaa myös taseyksiköt eikä sisällä eliminointeja.

Henkilöstömenot, milj. euroa (käyttötalous) ja muutos-%

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
46,6	49,7	51,7	53,4	54,6	53,5	52,6	51,7	50,7
	6,6	4,0	3,3	2,2	-1,9	-1,7	-1,6	-2,0

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Kuntien yhteinen henkilöstöriski liittyy valtakunnalliseen maakunta- ja sote-uudistukseen. Rakenteellisen muutoksen vaikutuksia on vaikea ennakoida. Yksittäisen kunnan tasolla voi toiminta siirtymävaiheessa häiriintyä ennen kuin uudet ratkaisut ovat selkiintyneet. Tämä ongelma koskee todennäköisesti erityisesti tukipalveluhenkilöstöä, josta osa siirtyy maakuntien palvelukseen jo 2019. Kun samaan aikaan tapahtunee mittavaa eläköitymistä, on peruskunnilla mittava haaste selviytyä työtehtävistään 2019 -2020.

Uudistus vaikuttaa sosiaali- ja terveystoimen käytössä oleviin tiloihin. Mahdollista on, että maakunta luopuu siirtymäajan jälkeen joistakin tiloista, jotka ovat nykyisin sote-palvelujen käytössä. Maakuntien tilakeskus on luvannut toimittaa tuleville asiakkailleen toukokuun 2018 loppuun mennessä kohteittain lasketut vuokra-arviot.

Kaupungin taloushallinnon sovelluksen päivittäminen uudempaan versioon ei ole edennyt toivotulla tavalla. Hanke on reklamoitu. Päivitykseen ryhdyttiin, kun käytössä ollut sovellus todettiin epävakaaksi.

Kaupungin jako-osuus vuoden 2018 yhteisöveron tilityksiä varten nousi yli 26 % vuodesta 2017. Jako-osuuden vuosivaihtelu on sidoksissa muutaman suuren yrityksen tuloksenteko- ja veronmaksukykyyn ja näissä tekijöissä esiintyy voimakasta vaihtelua. Verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen viiveen vuoksi mahdolliset nousut ja laskut näissä tekijöissä voivat osua samoille vuosille.

Kaupungin velkamäärä on nyt merkittävästi pienempi kuin kunnissa keskimäärin. Kaupungin korkoriskiä ei voida pitää kovin suurena kaupungin taloudellinen kantokyky huomioon ottaen.

Tiedossa ei ole sellaisia vahinkoriskejä, jotka poikkeaisivat noin 20 000 asukkaan kuntien ta- vanomaisesta tilanteesta.

Kaupungin saataviin sisältyy 1,1 miljoonan euron erääntyneet saatavat, joille on kiinnitysva-kuus. Kyseinen yritys on hakenut yrityssaneerausta. Käräjäoikeus on pyytänyt saneerausoh-jelmaehdotuksesta lausunnot. Asia on kesken.

Väestön ikääntymisen, muuttoliikkeen ja yleisen työllisyystilanteen seuraukset vaativat kau-pungilta laajaa huomiota sekä verorahoituksessa että palvelutarjonnassa. Väestörakenteen ikääntyminen näkyy työikäisten (25 - 64 v), ansiotuloa saavien määrän vähenemisenä. Työl-lisyystilanteen paraneminen vaikuttaa myönteisesti veronalaisten ansiotulojen määrään, mutta ei toistaiseksi merkittävästi palkkatuloa saaneiden lukumäärään.

Eläkeläisten määrän ja eläketulotason kasvu pitävät toistaiseksi kaupungin kunnallisverotet-tavan tulon kehityksen koko maan vastaavan keskiarvon yläpuolella.

Ikääntyneiden määrän kasvu näkyy hoito- ja vanhuspalvelutarpeen voimakkaana kasvuna. Sosiaali- ja terveystilanteeseen on osoitettu merkittäviä lisäresursseja. Kehitysvammaisten asu-mispalveluyksikkö aloitti 2016 ja Aurinkosaatiön palvelukeskuksen tiloihin sijoittuvat uudet de-mentiayksiköt aloittivat toimintansa 2017.

Ympäristötekijät

Kaupunki ei seuraa kirjanpidossa ympäristökuluja tai -tuottoja erikseen vaan ne sisältyvät toiminnoittain menoihin ja tuloihin.

Kaupungin osallistuminen ylikunnallisiin ympäristöhankkeisiin on selostettu ympäristösuoje-lun tulosalueella.

Naantalın kaupungin alueella kiinteistöjen jätehuollon järjestää Lounais-Suomen Jätehuolto Oy.

Jätevedenpuhdistuksen osalta kaupunki teki kesäkuussa 2008 päätöksen ryhtyä Turun Seu-dun Puhdistamo Oy:n osakkaaksi ja palvelun ostajaksi. Yhtiöön on otettu lisäosakkaita. Kau-pungin käyttöaste puhdistamon suuntaan nousi, kun sataman siirtoviemäri valmistui. Jäteve-den laadun huomioon ottaminen kustannusjaossa voi johtaa yllättävän suuriin muutoksiin kuntien kesken eikä näitä ilmeisesti voida ottaa tilikauden aikana huomioon.

Kaupungilla on hoidossaan entinen Isosuon kaatopaikka. Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa on voimassa, yhdessä muiden kaatopaikkaomistajakuntien kanssa, sopimus, jonka mukaan yhtiö kerää kaatopaikkojen jälkihoitoon tarvittavat varat ja kunnat tekevät näistä va-roista pakollisen varauksen tulevaa käyttöä varten. Pakollisesta varauksesta on selvitys liite-tiedoissa.

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n ja Salon Kaukolämpö Oy:n perustama energiayhtiö raken-nuttaa Salon Korvenmäkeen ekovoimalaitoksen, jossa lounaissuomalaisten kierrätyskelvo-ton jäte hyödynnetään lähienergiaksi asukkaille ja yrityksille. Ekovoimalaitos korvaa perus-energian tuotannossa fossiilisia polttoaineita, mikä tekee energiasta aiempaa ympäristöystä-vällisempää. Laitos on tarkoitus saada toimintavalmiiksi vuonna 2020.

Naantalın kaupunki on Isosuon maankaatopaikan pitäjänä velvoitettu asettamaan ympäristö-lupaviranomaiselle 5 000 € vakuuden maankaatopaikan asianmukaisen hoidon varmistami-seksi (Kaavoitus- ja ympäristölautakunta 9.6.2011 § 73).

Turun Seudun Energiatuotanto Oy, jossa kaupunki on osakkaana, on rakennuttanut uuden monipolttainevoimalan, jonka käyttöönotto tapahtui loppuvuodesta 2017. Uuden voimalan yksi tavoite on lisätä uusiutuvan energian käyttöä.

Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan organisointi

Sisäistä valvontaa suoritetaan johtamiskäytäntöjen osana, jolloin johto seuraa esimerkiksi määrärahojen käyttöä, erilaisten rakentamis- ja muiden suunnitelmien laadintaa ja päätösten toimeenpanoa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisessa ei ole tilikauden aikana havaittu merkittäviä puutteita.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Toiminnan ja talousarvion toteutumista valvotaan osavuosisraporttien avulla, joita laadittiin kolme (4 ja 8 kk toimialajohtajaraportit lautakunnille ja kaupunginhallitukselle ja puolivuosisraportti edellisten lisäksi myös valtuustolle). Lisäksi toimialojen johtoryhmät ovat suorittaneet omaehtoista seurantaa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Vakuutus sopimuksen osana on edellytetty, että sopimuskauden aikana tehdään yhteistyönä kaupungin riskianalyysia ja sen päivitystä. Nykyisen vakuuttajan avulla on syksyllä 2015 aloitettu perusopetuksen kattava riskienhallintaprojekti. Tämän projektin ensimmäinen kierros saatiin päätökseen keväällä 2016 ja sen jälkeen on suoritettu vastaavaa projektin hoito- ja vanhustalvelujen ja terveyskeskuksen toimialoilla. Tavoitteena ei ole projektiluontoinen työ vaan saada riskianalyysin päivittäminen osaksi kunkin toimialan ja yksikön vuosirutiinia sekä päivittää arviot aina merkittävän toimintaympäristön muutoksen perusteella. 2017 ei toteutettu laajaa projektiluonteista selvitystä resurssisyydestä ja asiaa harkitaan 2018.

Kaupunginjohtaja on asettanut kaupungin riskienhallintaryhmän ja sen toiminta on käynnistetty syksyllä 2014. Kaupungin riskienhallintapolitiikka on hyväksytty kaupunginhallituksessa syksyllä 2014.

Toimialat ovat suorittaneet riskienhallinnan tilan itsearviointin. Yhteenvedon perusteella voidaan sanoa riskienhallinnan tilan olevan edellisvuoden tasolla.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tiedossa ei ole omaisuuskohteita, joiden hankinnan tai luovutuksen yhteydessä voisi syntyä menetyksiä. Tiedossa ei ole myöskään syitä, joiden perusteella niiden arvo tai käyttöarvo alenisi tavanomaista enemmän lähitulevaisuudessa tai syitä, joiden perusteella kaupunki voisi joutua korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen.

Sopimustoiminta

Kaupungin sopimushallinnassa on jokaisella sopimuksella vastuuhenkilö ja sopimushallintaan on mahdollista laittaa vastuuhenkilölle hälytys, mikäli sopimus edellyttää reagointia esimerkiksi tietyn päivämäärän suhteen.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäistä tarkastusta suorittaa controller kaupunginjohtajan alaisuudessa ja työsuunnitelman hyväksyy kaupunginhallitus. Controller avustaa konsernijohtoa kaupunkikonsernin toiminnan seurannassa.

Controller raportoi kerran vuodessa kaupunginhallitukselle ja tarkastuslautakunnalle tarkastuksen tulokset. Raportti sisältää merkittävimmät havainnot. Controller laati vuodelta 2017 neljä raporttia ja kaksi seurantaraporttia

Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Talousarvion mukaisen tuloksen muuttumiseen vaikuttaneet keskeiset tekijät on kuvattu edellä kappaleessa ”Olellaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa”.

Taulukko sisältää kaupungin ja taseyksiköiden luvut ilman sisäisen palvelutoiminnan eriä ja Tilalaitoksen vuokria. Eriytetyt tulos- ja rahoituslaskelmat sekä taseet esitetään erikseen jäljempänä toimintakertomuksessa.

KAUPUNKI YHTEENSÄ		
TUOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
1 000 euroa	2017	2016
Toimintatuotot	24 610	24 361
Valmistus omaan käyttöön	244	222
Toimintakulut	-113 957	-115 824
Toimintakate	-89 102	-91 240
Verotulot	86 305	83 015
Valtionosuudet	16 028	17 430
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	781	633
Muut rahoitustuotot	1 293	1 186
Korkokulut	-6	-472
Muut rahoituskulut	-487	-18
Vuosikate	14 812	10 533
Poistot ja arvonalentumiset	-7 885	-7 932
Satunnaiset tuotot		336
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	6 927	2 938
Tilinpäätössiirrot	1 070	1 070
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	7 998	4 008
TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	21,6	21,1
Vuosikate / poistot, %:a	187,9	132,8
Vuosikate, euroa / asukas	773	552
Asukasmäärä	19 169	19 068

Tilikaudella on kuntatodistusten negatiiviset korkomenot edellisestä vuodesta poiketen kirjattu korkotuottoihin. Tässä toimintakertomuksen tuloslaskelmassa johdannaisten tapahtumat sisältyvät tilikaudella muihin rahoitusmenoihin, edellisellä tilikaudella korkomenoihin.

Asukasmäärä 2017 on ennakkoväkiluku, aiemmat Tilastokeskuksen julkaisemia vuoden viimeisen päivän lukuja.

TUOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kuluja erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä.

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100* Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tularahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tularahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Kaupungin maksamat nettokorot olivat noin 1,6 % laskettuna vuoden alun ja lopun korollisen vieraan pääoman keskiarvolle.

Verorahoitus (verot + valtionosuudet) toteutui 4,8 miljoonaa euroa yli varsinaisen talousarvion; verotulot +4,4 ja valtionosuudet +0,4 miljoonaa euroa. Kunnallisveron tilityksissä kasvu tapahtui selkeästi tilivuoden tilityksissä, kun yhteisöverossa kasvu johtui edellisen vuoden tilityksistä. Kaupungin ennakonpidätyksen alaisten ansiotulojen muutos eur / asukas oli verovuonna 2016 edelleen maan keskiarvoa parempaa; 2,4 % / 1,8 % (palkkatuloissa 2,0 % / 1,7 %; eläketuloissa 3,6 % / 2,6 %).

Verotulojen toteutuma on alla olevassa taulukossa, johon on merkitty myös voimassa olevat, verovuosi- ja verolajikohtaiset maksuunpanot.

VEROTULOKOHDAN ERITTELY TILINPÄÄTÖKSEN MUKAAN (tilityksiin perustuva erittely)							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
KUNNALLISVERO	56 644 093	58 493 668	65 835 757	67 358 693	67 237 053	69 760 181	71 891 658
- varainhoitovuodelta	53 191 670	55 253 712	59 957 647	61 718 377	62 180 982	63 785 045	66 502 710
- muut vuodet, netto	3 452 423	3 239 956	5 878 110	5 640 316	5 056 070	5 975 136	5 388 948
YHTEISÖVERO	6 565 118	6 532 837	6 885 569	6 010 013	7 390 989	7 044 207	7 868 231
- varainhoitovuodelta	4 857 283	5 542 506	5 495 620	4 547 643	5 560 470	5 120 151	5 101 265
- muut vuodet, netto	1 707 835	990 331	1 389 949	1 462 370	1 830 519	1 924 056	2 766 966
KIINTEISTÖVERO	4 826 208	5 322 260	5 545 879	5 959 623	6 059 709	6 210 856	6 545 506
TULOVEROT YHT.	68 035 419	70 348 765	78 267 205	79 328 329	80 687 751	83 015 243	86 305 395
MAKSUUNPANOT VEROLAJEITTAIN VEROVUODEN MUKAAN*							
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
KUNNALLISVERO	56 590 413	60 489 161	65 669 533	66 923 214	68 161 847	69 256 898	
YHTEISÖVERO	6 189 428	7 401 134	7 058 132	6 319 589	7 544 259	7 900 589	
KIINTEISTÖVERO	4 936 803	5 446 723	5 537 202	6 049 165	6 136 282	6 223 635	6 605 504
MAKSUUNPANO YHT.	67 716 644	73 337 018	78 264 867	79 291 968	81 842 388	83 381 122	

* tiedot päivitetty 19.1.2018 voimassaolevan maksuunpanon mukaisiksi

POISTOT	TALOUSARVIO TOTEUTUNUT		ERO
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
Aineettomat käyttöoikeudet	38 280	52 806,15	-14 526,15
Muut pitkävaikutteiset menot	216 530	257 243,65	-40 713,65
Tietokoneohjelmat	46 260		46 260,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Rakennukset ja rakennelmat	2 781 360	2 739 710,44	41 649,56
Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 599 060	3 890 112,14	-291 052,14
Koneet ja kalusto	561 710	605 879,10	-44 169,10
Kertaluont poisto (hyöd. myyntitappio)			0,00
Muut lisäpoistot		338 854,46	-338 854,46
Poistot rahastosijoituksista	68 000		68 000,00
Yhteensä	7 311 200	7 884 605,94	-573 405,94

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella. Tarkastelu tapahtuu rahoituslaskelmakaavan ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla.

KAUPUNKI YHTEENSÄ		
RAHOITUSLASKELMA JA TUNNUSLUVUT	2017	2016
1 000 euroa		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	14 812	10 533
Satunnaiset erät, netto		336
Tulorahoituksen korjauserät	-2 431	-1 265
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-10 500	-8 983
Rahoitusosuudet investointeihin		60
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 869	1 773
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 751	2 455
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-136	-18
Antolainasaamisten vähennykset	110	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-116	-116
Kunnalta saatujen lyhytaik. lainojen muutos	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-5 000	-3 000
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	926	-178
Rahoituksen rahavirta	-4 216	-3 313
Rahavarojen muutos	535	-859
Rahavarat 31.12.	1 231	696
Rahavarat 1.1.	696	1 555
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Investointien tulorahoitus, %:a	141,1	118,0
Pääomamenojen tulorahoitus, %:a	139,9	116,8
Lainanhoitokate	5,1	2,8
Kassan riittävyys, pv	3,7	2,0
Asukasmäärä	19 169	19 068
Lainanhoitokatteessa on lyhenny smääränä käytetty 1/8-osaa lainamäärästä, koska vieras pääoma koostuu lähinnä lyhytaikaisista kuntatodistuksista.		

INVESTOINNIT

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Pääomamenojen tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / (Investointien omahankintameno + Antolainojen nettolisäys + Lainanlyhennykset)

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Antolainojen nettolisäys voi kaavassa olla myös negatiivinen, jos lyhennykset ovat lainanantoa suuremmat. Lainanlyhennyksillä tarkoitetaan kaavassa rahoituslaskelman mukaisia pitkäaikaisten lainojen lyhennyksiä.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1 – 2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

MAKSUVALMIUS

Rahavarat 31.12.

= Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset

Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Kassastamaksut, M €

Kassastamaksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

- Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön
- Korkokulut
- Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

- Investointimenot
- Antolainojen lisäys
- Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarat ja kassasta maksut otetaan kaavaan edellä esitetyllä tavalla laskettuna.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Kuntajaoston taseen laatimisesta antaman yleisohjeen mukaisesti tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tasekirjan tilinpäätöslaskelmat osassa.

TASE, kaupunki yhteensä, milj. eur

VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	139,8	137,6	OMA PÄÄOMA	108,0	100,0
Aineettomat hyödykkeet	0,8	0,8	Peruspääoma	52,3	52,3
Aineettomat oikeudet	0,7	0,7	Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	47,7	43,7
Muut pitkävaikutteiset menot	0,1	0,1	Tilikauden yli- / alijäämä	8,0	4,0
Aineelliset hyödykkeet	111,4	109,2	POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	3,1	4,1
Maa- ja vesialueet	22,6	21,6	Poistoero	1,1	1,1
Rakennukset	48,8	49,4	Vapaaehtoiset varaukset	2,0	3,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	33,8	34,0	PAKOLLISET VARAUKSET	0,7	0,7
Koneet ja kalusto	2,2	1,6	Eläkevaraukset	0,0	0,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1	Muut pakolliset varaukset	0,7	0,7
Enn.maksut ja keskeneräiset hank.	4,0	2,4	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	0,7	0,7
Sijoitukset	27,6	27,5	Valtion toimeksiannot	0,0	0,1
Osakkuusyhteisöt	0,1		Lahjoitusrahastojen pääomat	0,6	0,6
Muut osakkeet ja osuudet	24,2	24,3	Muut toimeksiantojen pääomat	0,0	0,0
Muut lainasaamiset	2,8	2,8	VIERAS PÄÄOMA	45,4	49,8
Muut saamiset	0,5	0,5	Pitkäaikainen	10,8	10,5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,0	0,0	Lainat kotimaisilta lainanantajilta	0,6	0,7
Opintorahaston käyttötili	0,0		Lainat Kuntarahoitukselta		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		0,0	Saadut ennakot (koroton)	0,2	0,2
VAIHTUVAT VASTAAVAT	18,1	17,7	Liittymismaksut ja muut velat (koroton)	10,1	9,6
Vaihto-omaisuus	0,2	0,2	Lyhytaikainen	34,6	39,3
Aineet ja tarvikkeet	0,2	0,2	Lainat kotimaisilta lainanantajilta	22,1	27,1
Valmiit tuotteet / tavarat	0,0	0,0	Lainat Kuntarahoitukselta		
Vaihto-omaisuus		0,0	Kuntatodistukset		
Saamiset	16,6	16,8	Saadut ennakot	0,0	0,2
Pitkäaikaiset saamiset	9,2	9,4	Ostovelat	4,8	3,9
Lainasaamiset konserniyhtiöiltä	9,2	9,4	Muut velat	1,3	1,5
Lainasaamiset taseyksiköiltä			Siirtovelat	6,4	6,6
Muut saamiset muilta	0,0		VASTATTAVAA YHTEENSÄ	157,9	155,3
Muut saamiset muilta	0,0	0,0			
Muut siirtosaamiset	0,0		TASEEN TUNNUSLUVUT		2016
Lyhytaikaiset saamiset	7,4	7,4	Omavaraisuus-%	70,4	67,2
Myyntisaamiset	4,5	5,3	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	36,1	39,6
Lainasaamiset	0,6	0,7	Kertynyt yli- / alijäämä, milj. eur	55,7	47,7
Muut saamiset	0,8	0,8	Kertynyt yli- / alijäämä, eur / asukas	2 907	2 503
Muut siirtosaamiset	1,5	0,6	Lainakanta 31.12., milj. eur	22,7	27,8
Rahoitusomaisuusarvopaperit	0,2	0,2	Lainakanta 31.12., eur / asukas	1 186	1 461
Osakkeet ja osuudet	0,2	0,2	Lainasaamiset, milj. eur	3,3	3,3
Rahat ja pankkisaamiset	1,1	0,5	Asukasmäärä	19 169	19 068
VASTAAVAA YHTEENSÄ	157,9	155,3			

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku kertoo, kuinka paljon kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on tulevina vuosina katettavaa alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), eur / asukas

=(Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)) / asukasmäärä

Edellinen tunnusluku suhteutettuna kunnan asukasmäärään.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakanta = korollinen vieras pääoma.

Lainat euroa/asukas

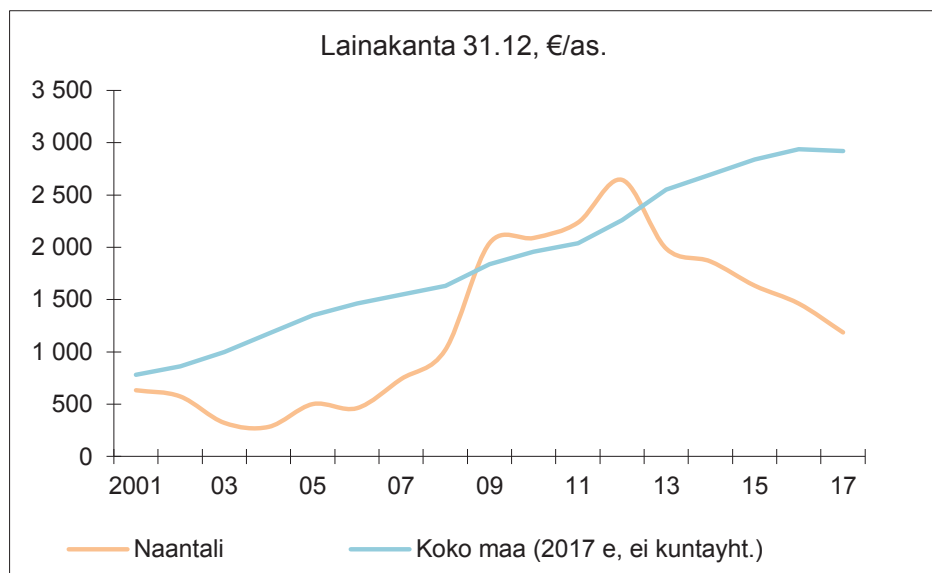
Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Korollisten lainojen määrä taseessa 31.12.2017 oli 22 735 909,33 euroa, kun alkuperäisessä talousarviossa määrä oli 34 954 296 euroa. Edelliseen tilinpäätökseen verrattuna lainamäärä aleni 5,1 miljoonaa euroa. Merkittävä ero talousarvion ja tilinpäätöksen lainausarvioluviissa johtuu, paitsi hyvästä tilivuoden kehityksestä, niin myös siitä, että jo edellisen tilivuoden aikana lainamäärä aleni, jolloin talousarvion 2017 laskelmassa ottolainauksen lähtötaso jäi korkeaksi. Kuntien lainamäärä kääntyi ensimmäisen kerran tarkastelujakson aikana laskuun.

Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulot ja -menot -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

Laskelman mukaan kokonaismenot olivat noin 390 000 euroa suuremmat kuin tulot.

KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA -MENOT			
TULOT	milj. eur	MENOT	milj. eur
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	24,6	Toimintakulut	-114,0
Verotulot	86,3	- Valmistus omaan käyttöön	0,2
Valtionosuudet	16,0	Korkokulut	-0,1
Korkotuotot	0,8	Muut rahoituskulut	-0,4
Muut rahoitustuotot	1,3	Satunnaiset kulut	0,0
Satunnaiset tuotot	0,0	Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien		- Pak. varausten lis (+), väh (-)	0,0
hyödykkeiden luovutusvoitot	-2,4	- Pysyvien vastaavien	
Investoinnit		hyödykkeiden luovutustappiot	0,0
Rahoitusosuudet investointeihin	0,0	Investoinnit	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2,9	Investointimenot	-10,5
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0,1	Antolainasaamisten lisäykset	-0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-0,1
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	-5,0
Oman pääoman lisäykset	0,0	Oman pääoman vähennykset	0,0
Kokonaistulot yhteensä	129,6	Kokonaismenot yhteensä	-129,9
Täsmäytys:			
Kokonaistulot ./ Kokonaismenot =	-0,39		
[Muut maksuvalmiuden muutokset] - [Rahavarojen muutos] =			-0,39

Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

YHDISTELMÄ KONSERNITILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty, kpl	Ei yhdistelty, kpl
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	5	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt		
Muut yhtiöt	4	
Osuuskunnat		
Yhdistykset		
Säätiot	1	
Kuntayhtymät	6	
Osakkuusyhteisöt	2	
Muut omistusyhteisyhteisöt		
Yhteensä	18	0

Yhteisökohtainen erittely kunnan omistuksesta muissa yhteisöissä esitetään liitetiedoissa.

Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunginhallitus ohjaa tytäryhtiöiden toimintaa ja valvoo osakkuusyhtiöitä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto seuraa kaupunkikonsernin tavoitteiden toteutumista.

Kaupunginhallitus on antanut toimintaohjeen Naantalin Energia Oy:lle, Naantalin Matkailu Oy:lle, Naantalin Vuokratalot Oy:lle ja Naantalin Satama Oy:lle. Konserniohjeen kokonaispäävitys on käynnissä ja on tarkoitus saada päätökseen kevään 2018 aikana.

Kaupunginhallituksen asettamat taloudelliset tavoitteet vuoden 2017 osalta olivat

- Naantalin Energia Oy maksaa osinkoa 300 000 euroa vuoden 2016 tuloksen perusteella
- Naantalin Satama Oy maksaa osinkoa 300 000 euroa vuoden 2016 tuloksen perusteella
- Naantalin Vuokratalot Oy maksaa yhtiöön sijoitetuille varoille kohtuullisena tuottona 100 000 euroa vuonna 2017
- Naantalin Matkailu Oy:lle ei ole asetettu osinkovaatimusta.

Taloustavoitteet toteutuivat seuraavasti

- Naantalin Energia Oy maksoi osinkoa 300 000 euroa
- Naantalin Satama Oy maksoi osinkoa 300 000 euroa
- Naantalin Vuokratalot Oy maksoi tuottoa 100 000 euroa.

Palvelutoimintaa harjoittavien yhteisöjen osalta on tavoitteena ollut palvelutehtävästä suoriutuminen yhtiön talouden tasapaino säilyttäen.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin.

Naantalin Vuokratalot Oy:n osalta on seurattu erityisesti asuntojen käyttöastetta, vuokraajonja ja yhtiön kiinteistöihin kohdistuvaa korjausvelkaa, joiden osalta tilanne on ollut varsin hyvä. Liikevaihdon kasvun ja lainojen nousu selittyy kolmen tytäryhtiön sulautumisesta emoyhtiöön. Huoneistojen käyttöaste 2017 oli 98,89 % liiketilat (10 kpl) mukaan lukien. Toiminnan ennakoidaan säilyvän vakaana ja Turun talousalueen kasvuvauhdin arvioidaan myös lisäävän vuokra-asunto kysyntää Naantalissa.

Naantalin Matkailun osalta seurataan erityisesti myyntipalvelun osalta matkailuyritysten palvelujen välitysmyyntiä, vakiokierrosten ja ryhmämatkojen myyntiä sekä lipunmyyntijärjestelmien kautta tapahtuvaa lipunmyyntiä. Leirintäalueen osalta seurataan majoitusvuorokausia. Lisäksi seurataan Taloustutkimuksen ”Kaupungit matkailukohteina” -tutkimuksessa matkailuneuvonnan, esitteiden ja kotisivujen sijoittumista muiden saman kokoisten kaupunkien joukossa. Yhtiö on saavuttanut tavoitteensa.

Naantalin Energia Oy:n liikevaihto oli 9,2 milj. euroa, jossa on laskua 4,8 % vuoteen 2016 verrattuna. Lasku johtuu energian myyntihinnan laskusta ja vähentyneestä urakoinnista. Yhtiön tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja nousi 1 198 087 euroon (v. 2016: 779 674). Siirto- ja liiketoiminnan liikevaihto nousi 2,2 % ollen 3,7 milj. euroa. Energiaa siirrettiin verkostossa 124,6 GWh (v. 2016: 126,7). Lasku johtui alueen teollisuuden muutoksista. Yhtiön kokonaisinvestoinnit olivat 2,8 milj. euroa ja vuoden suurin investointi oli 110 kV:n alueverkko Karvestista Kukolan sähköasemalle sekä samassa yhteydessä toteutettu Finnfeeds Finlandin tehdasalueen 110 kV:n maakaapelointi.

Naantalin Satama Oy: liikevaihto oli 5,9 miljoonaa euroa, joka oli 2,4 % budjetoitua parempi kasvaneen liikennetulon takia. Yhtiön tulos ennen siirtoja ja veroja oli 752 485 euroa, mikä oli 151 484 euroa budjetoitua parempi. Satama Oy:n kokonaisliikenne oli 2,97 miljoonaa tonnia (- 3 %). Suuryksikköliikenteessä (RoRo/Ropax) aluksilla kuljetettiin 1,92 miljoonaa tonnia rah-tia. Yhtiön investoinnit kasvoivat noin 750 000 euroa aiemmasta vuodesta, kaikkiaan investoi-tiin 2 455 060 euroa. Isoin kohde oli laiturin 26/27 pidennys, jonka työmaa jakautuu vuosille 2017 - 2018.

Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat vuoden aikana ja sen jälkeen

Naantalin Vuokratalot Oy hankki Asunto Oy Pirttiluodontie 2:n kokonaan omistukseensa. Kauppa toteutui tammikuussa 2017.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupungin väestö kasvaa edelleen niin, että 65-täyttäneiden osuus kasvaa ja muun väestön osuus laskee. Kehityssuunnan muuttamiseen ei ole nopeaa keinoa. Eläkeikäisten osuuden korostuminen tuo toistaiseksi vakautta tuloverokertymiin eläketulon ollessa hyvin vakaata ja maksajien määrän noustessa.

Kaupunginvaltuusto päätti hakea vuoden 2022 asuntomessuja Naantaliin. Osuuskunta Suomen Asuntomessut päättää kevään 2018 aikana, hyväksytäänkö kaupungin hakemus.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toteuttaminen voi lisätä kaupungin talouden ennakoitavuutta, kun vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista siirtyy maakunnalle. Jäljelle jäävien teh-tävien menokasvu kokonaisuutena on todennäköisesti melko tasaista.

Naantalin Matkailu Oy:n toiminta on hyvin riippuvaista ympäröivän yhteisön toiminnan ja ta-pahtumien kehityksestä. Lisäarvopalveluja tuottavana yhteisönä sen toiminnan laajentuminen edellyttäisi kesän lomakauden pidentämistä ja muun toimintakauden tapahtumien lisäänty-mistä.

Naantalin Vuokratalot Oy on säilyttänyt korkean käyttöasteen ja rakennuttaa harkitusti uusia vuokra-asuntoja. Yhtiörakenteen ja omistuksen muuttumisen johdosta (As Oy Pirttiluodon osakelunastus; kolmen tyttären fuusiointi emoon) nosti lainamäärän 22,5 milj. eurosta 30,1 milj. euroon. Yhtiön ammattitaitoinen henkilökunta, tiukka taloudenhoito ja kiinteistöjen oikea-aikainen korjaaminen mahdollistavat laadukkaasti asumisen myös jatkossa. Torpparintie 1 uu-diskohde etenee aikataulussa ja valmistuu 11/2018. Lisäksi Nuhjalantie 5 B peruskorjaus käynnistyy 12/2018 ja urakka-aika on noin 6 kuukautta.

Naantalin Energia Oy:n haasteena on toteuttaa Sähkömarkkinalain tuoma investointivelvoite säävarmaan verkkoon. Investoinnit jatkuvat aina vuoteen 2028 ja ne toteutetaan tulorahoituksella. Lähitulevaisuudessa investoinnit lisääntyvät tuotantoliiketoiminnassa Fennovoimahankkeeseen. Myyntiliiketoiminta on kovan kilpailun takia edelleen matalatuottoista. Yhtiön rahoitussuunnitelma päivitetään vuosittain, eikä suuria riskejä ole näköpiirissä.

Naantalin Satama Oy:n suurin riski on Suomen ja maailmantalouden vaihtelu ja niiden heijastuminen liikennemääriin. Tärkeintä on pitää sataman infrastruktuuri kunnossa. Investointeja tarvitaan lähivuosina paljon, mutta yhtiön talous kestää sen. Turun Seudun Energiatuotanto Oy:n uuden monipolttoainevoimalaitoksen valmistuessa hiili korvautuu osin biopolttoaineilla ja hiilen määrä laskee. Biopolttoaineiden tulevat uudeksi tuotteeksi ja määrät voivat olla isoja. Yhtiön haasteena on sovittaa eri toimijat ja liikenne pienelle satama-alueelle, jossa volyymit ovat isoja. Suuria riskejä ei ole näköpiirissä.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniohjeistuksen kokonaispäivitys on käynnissä ja päätetään keväällä 2018.

Konsernin johtamista, ohjausta ja tehtäviä koskevat säännökset on otettu 5.6.2017 voimaan tullessa hallintosäännössä.

Ohjeen mukaan kaupunginhallitus johtaa ja ohjaa kaupunkikonsernia. Kaupunginhallituksen tehtävänä on valvoa ja ohjata tämän ohjeen mukaisesti, että tytäryhteisöt toimivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus valvoo myös sitä, että näiden yhteisöjen toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset.

Konserniyhteisöjen toimitusjohtajat ovat raportoineet toiminnasta kaupunginjohtajalle. Kaupungin kuuden kuukauden osavuosisraportin yhteydessä on raportoitu kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle välintilinpäätöksistä. Kaupungin omistajapolitiikkaa on toteutettu yhtiökokouksissa, joita varten on tarvittaessa annettu kaupunginhallituksen erillinen toimintaohje.

Konserniyhteisöt voivat käyttää kaupungin palveluja, kun niistä erikseen sovitaan. Käyttö on ollut vähäistä.

Tytäryhtiöiden hallitukset päivittävät ja kehittävät riskikartoituksia vähintään kerran vuodessa sekä aina, kun suunnitellaan uudenlaista toimintaa, palveluja tai tuotteita. Hallitukset saavat tilikauden aikana tietoa mahdollisista riskeistä eikä kuluneella tilikaudella ole havaittu merkittäviä puutteita riskienhallinnassa.

Konsernitilinpäätös

Kaupungin henkilöstömäärä käsitellään henkilöstökertomuksessa. Keskeisten konserniyhteisöjen henkilöstöpanoskuvaus on alla.

	Vakinaiset palvelussuhteet	Tehty työpanos, htv
Naantalin kaupunki*	1 068,0	1 237,0
Naantalin Vuokratalot Oy	4,0	4,4
Naantalin Energia Oy	13,6	14,0
Naantalin Matkailu Oy	4,0	4,0
Naantalin Satama Oy	16,4	17,0
Naantalin Musiikkijuhlasäätiö	1,0	1,8
Konserni yhteensä	1 107,0	1 278,2

*) virat + kk-palkkaiset + tuntipalkkaiset vakanssit

Konsernitilinpäätökseen kuuluvat konsernituloslaskelma, konsernitase, konsernirahoituslaskelma sekä niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot (kuntalaki 114 § 2 mom.).

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
1 000 euroa	2017	2016
Toimintatuotot	78 332	77 348
Toimintakulut	-157 780	-158 651
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta) + / -	19	16
Toimintakate	-79 429	-81 288
Verotulot	86 305	83 015
Valtionosuudet	16 028	17 430
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot +	170	95
Muut rahoitustuotot +	895	1 047
Korkokulut -	-577	-1 019
Muut rahoituskulut -	-515	-42
Vuosikate	22 877	19 239
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 762	-12 999
Tilikauden yli- ja alipariarvot + / -		
Arvonalentumiset	-28	-16
Satunnaiset erät + / -		336
Tilikauden tulos	10 087	6 560
Tilinpäätössiirot + / -		10
Tilikauden verot	-295	-318
Laskennalliset verot	-384	-308
Vähemmistöosuudet + / -	8	-11
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	9 416	5 932
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %:a	49,6	48,8
Vuosikate / poistot, %:a	178,9	147,8
Vuosikate, euroa / asukas	1 193	1 009
Asukasmäärä	19 169	19 068

KONSERNI YHTEENSÄ				
RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT				
1 000 euroa				
	2017		2016	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	22 877		19 639	
Satunnaiset erät, netto			336	
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-295		-626	
Tulorahoituksen korjauserät	-2 310	20 273	-1 360	17 988
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-19 274		-12 800	
Rahoitusosuudet investointeihin	3 579		73	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 925	-12 770	1 824	-10 904
Toiminnan ja investointien rahavirta				7 085
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset -	-136		-18	
Antolainasaamisten vähennykset +	110	-26		-18
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	8 682		1 296	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-13 467		-5 762	
Lyhytaikaisten lainojen muutos + / -	-5 005	-9 790	-2 895	-7 361
Oman pääoman muutokset				
Oman pääoman muutokset	-553		-119	
Muutokset vähemmistöosuudessa		-553	0	-119
Muut maksuvalmiuden muutokset + / -				
Toimeksiantojen ja varojen pääomien muutokset + / -	-20		30	
Vaihto-omaisuuden muutos + / -	24		-129	
Saamisten muutokset + / -	3 250		1 960	
Korottomien velkojen muutokset + / -	-1 146	2 108	-2 177	-316
Rahoituksen rahavirta		-8 261		-7 815
Rahavarojen muutos + / -		-758		-730
Rahavarat 31.12.		8 568		9 086
Rahavarat 1.1.		9 326		9 816
Rahavarojen muutos + / -		-758		-730
				0
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT				
Investointien tulorahoitus, %:a		145,8		154,3
Pääomamenojen tulorahoitus, %:a		78,5		106,3
Lainanhoitokate		1,6		2,8
Kassan riittävyys, pv		16,5		18,6
Asukasmäärä		19 169		19 068

KONSERNITASE, milj. eur					
VASTAAVAA	2017	2016	VASTATTAVAA	2017	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	210,4	203,2	OMA PÄÄOMA	120,7	111,3
Aineettomat hyödykkeet	2,4	2,2	Peruspääoma	52,3	52,3
Aineettomat oikeudet	1,6	1,5	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääoma	0,1	0,1
Muut pitkävaikutteiset menot	0,8	0,8	Arvonkorotusrahasto	0,0	0,0
Ennakkomaksut	0,0	0,0	Muut omat rahastot	1,9	1,9
Aineelliset hyödykkeet	195,6	188,4	Ed. tilikausien yli-/alijäämä	57,0	51,1
Maa- ja vesialueet	28,6	27,2	Tilikauden yli-/alijäämä	9,4	5,9
Rakennukset	99,8	100,8	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0,0	0,1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	52,8	52,1	PAKOLLISET VARAUKSET	1,9	1,7
Koneet ja kalusto	6,0	4,9	Eläkevaraukset	0,0	0,1
Muut aineelliset hyödykkeet	0,2	0,2	Muut pakolliset varaukset	1,8	1,6
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8,3	3,2	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1,0	1,0
Sijoitukset	12,4	12,6	VIERAS PÄÄOMA	109,0	111,4
Osakkuusyhteisöosuudet	0,2	0,2	Pitkäaikainen	58,7	53,5
Muut osakkeet ja osuudet	8,5	9,1	Korollinen	41,8	38,2
Muut lainasaamiset	1,6	1,6	Koroton	16,9	15,4
Muut saamiset	2,1	1,6	Lyhytaikainen	50,3	57,9
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0,4	0,3	Korollinen	26,4	35,9
Valtion toimeksiannot		0,1	Koroton	23,9	22,0
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,1			
Muut toimeksiantojen varat	0,3	0,2			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	21,9	22,0	YHTEENSÄ	232,7	225,5
Vaihto-omaisuus	0,8	0,8	Konsernitaseen tunnusluvut		
Saamiset	12,6	11,9	Omavaraisuus-%	52,1	49,6
Pitkäaikaiset	0,5	0,3	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	60,4	62,1
Lyhytaikaiset	12,0	11,5	Kertynyt yli- / alijäämä, milj. eur	66,5	57,0
Rahoitusarvopaperit	1,6	1,8	Kertynyt yli- / alijäämä, eur / asukas	3 467	2 992
Rahat ja pankkisaamiset	7,0	7,5	Lainakanta 31.12., milj. eur	68,2	74,0
YHTEENSÄ	232,7	225,5	Lainakanta 31.12., eur / asukas	3 558	3 883
			Lainasaamiset, milj. eur	1,6	1,6
			Asukasmäärä	19 169	19 068

KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ

Tilikausi 2017 oli 6,9 miljoonaa euroa positiivinen ennen varauksia. Tulorahoitus eli vuosikate oli 14,8 miljoonaa euroa ja 6,9 miljoonaa euroa suurempi kuin poistojen yhteismäärä.

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta oli rahoituslaskelman mukaan 4,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Tulorahoitus (vuosikate) vahvistui varsinaisesta talousarviosta 8,1 miljoonaa euroa. Vuoden lopun lainakanta oli 22,7 miljoonaa euroa (vähennystä 5,1 milj. euroa).

Kaupungin toimintakate oli – 89,1 miljoonaa euroa, laskua talousarvioon – 3,4 % ja edelliseen tilinpäätökseen – 2,3 %. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 1,7 miljoonalla eurolla ja toimintamenot alittuivat 1,4 miljoonalla eurolla.

Tilinpäätöksen mukaisten verotulojen kasvu edellisestä vuodesta oli 4,0 % (kaikkien kuntien muutos veronsaajapalvelun mukaan + 0,7 %). Kaupungin verotulojen kasvuun vaikuttavat kaksi veroprosentin korotusta (tuloveroprosentti ja muun kuin vakinaisen asumisen prosentti).

Tilikauden tuloksen positiiviseen muutokseen varsinaisesta talousarviosta vaikuttivat erityisesti seuraavat tekijät

- omaisuuden luovutusten nettotuloutus	+1,5 milj. eur
- henkilöstömenot	+0,8
- materiaali- ja palveluostot sekä avustusmenot	+0,6
- verotulot	+4,4
- valtionosuudet	+0,4.

Bruttoinvestointien alkuperäinen määrä oli 9,6 miljoonaa euroa ja toteutuma oli 10,6 miljoonaa euroa.

Tilinpäätökseen sisältyy kaatopaikkojen jälkihoitoa varten kerättävistä varoista tehtävä pakollinen varaus (pintarakennerahasto), jonka suuruus 2017 on 36 186 euroa. Varauksen kokonaismäärä on nyt 601 404 euroa. Tämä varaus koskee seudullisen jätehuoltoyhtiön käytössä olevia kaatopaikkoja.

Vanhojen kaatopaikkojen jälkiselvitysvarausta (maisemointi) on tilinpäätöksessä 106 825 euroa. Varausta ei käytetty 2017.

Pakollinen eläkevaraus väheni 21 604,92 eurolla. Varausta on jäljellä 31 937,38 euroa.

Vuoden 2014 tilinpäätöksessä tehty 1 000 000 euron investointivaraus sisäilmaongelmista aiheutuvien peruskorjausten rahoittamiseen ehdotetaan purettavaksi, koska sen käytölle ei ole sellaisia perusteita kuin varausta tehtäessä on arvioitu.

Kaupungin tilikauden tulos on + 6 927 481,06 euroa. Tuloutettaessa poistoeroja suunnitelman mukaan 70 451,52 euroa ja purettaessa Tilalaitoksen taseeseen tehtyä varausta 1 000 000 euroa, muodostuu kaupungin tilikauden ylijäämäksi + 7 997 932,58 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään.

Kaupungilla on taseessaan aikaisemmilta vuosilta kumulatiivista ylijäämää 47,7 miljoonaa euroa. Kaupungin kokonaisylijäämä nousee noin 55,7 miljoonaan euroon.

Tilikauden tulos ei anna aihetta tasapainottamistoimenpiteisiin.

Kaupunginhallitus päätti 9.4.2018

- **merkitä tiedoksi tilikauden 2017 tuloksen 6 927 481,06 euroa**
- **tulouttaa poistoeroja suunnitelman mukaan 70 451,52 euroa**
- **ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että 2014 tilinpäätöksessä tehty 1 000 000 euron varaus sisäilmaongelmista aiheutuvien peruskorjausten rahoittamiseen puretaan**
- **merkitä tiedoksi tilikauden ylijäämän 7 997 932,58 euroa, mikä ehdotetaan lisättäväksi edellisten vuosien ylijäämään**
- **hyväksyä ja allekirjoittaa tilinpäätöksen ja**
- **lähettää tilinpäätöksen 2017 tarkastuslautakunnalle ja tilintarkastajille.**